

Lest, sett og hørt

Annerledes anatom

Overfor universitetskolleger og yngre leger er Per Brodal kanskje mest kjent som ildsjel i studieplanarbeid. Nærmest i det stille publiserer han internasjonalt nevroanatomisk verk i stadig nye utgaver.

Professor Per Brodals kontor ved Universitetet i Oslo er som andre universitetsfolks kontorer. Det er bøker og papirer overalt, særtrykk i hauger, kurver med ubesvarte brev og suvenirer fra fagmøter på veggen.

Kontoret er imidlertid ikke helt som andres. De uryddige bunkene bærer preg av at de ikke er uryddige for eieren. Dessuten ligger det en stor, tykk bok på skrivebordet, der forfatternavnet Per Brodal i store, hvite bokstaver på mørk bunn ikke kan overses.

– Det er ikke alle norske universitetslærere gitt å komme ut med en 515 siders bok i tredje utgave på prestisjetunge Oxford University Press? Den første i 1992, den andre i 1998 og så en «brand new edition» i 2004?

– Nei, kanskje ikke. I alle fall er det en stor glede at boken leses av mange. *The central nervous system* er egentlig en internasjonal utgave av min norske bok om sentralnervesystemet, sist utkommet i 2001.

Anatomien – et must

– Er det da noe nytt i anatomien? Er ikke menneskekroppen nokså konstant?

– Nevroanatomien er som å kartlegge en ukjent telefonsentral. Det er stadig nye koblinger å finne. Kravene til detaljering blir dessuten stadig større etter hvert som andre vitenskaper utvikler seg. F.eks. blir nye funn på molkekyllærnivå ofte meningsløse dersom de ikke kan settes inn i en strukturell sammenheng. Det er økende behov for anatomisk kunnskap for å forstå funksjonen.

– Hvordan er anatomifagets forhold til patologifaget? Jeg husker f.eks. 1970-årene ved Universitetet i Tromsø, da man underviste morfologi ved obduksjonsbordet for å knytte basalfagene nærmere sammen med klinikken.

– Det er ikke så stor tilknytning til patologien som man kanskje kunne tro. Jeg mener det er et feilgrep hvis man hevder at klinikere uten videre kan overta undervisningen i et basalfag som anatomi. Det er helt nødvendig for en kliniker og for den som skal bli kliniker å sette seg inn i det normale, kjenne til fingerspissene det faglige landskapet klinisk medisin hører

hjemme i. Anatomien legger premisser for de øvrige medisinske fag. En kliniker uten anatomikunnskaper er ikke troverdig! Og dette sier jeg til tross for at jeg er en varm tilhenger av å integrere fag.

Reformator

Ved vindusbordet på Brodals kontor står et mikroskop. Det har hette over seg. Er det et alibi? 1. januar 2003 overtok han nemlig som studiedekan ved Det medisinske fakultet i Oslo. På veggen henger en plakart, en invitasjon til et av Brodals utallige foredrag om å forandre det medisinske studium.

– Vi i dine omgivelser har oppfattet det slik at du de siste ca. 15 årene har hatt en hovedinteresse, nemlig å legge om den tradisjonelle legeutdanningen. Og høsten 1996 startet den nye studieordningen opp i Oslo, et undervisningssystem der du hadde satt det aller meste av det gamle på hodet. Nå har de første kullene for lengst passert gjennom det innviklede opplegget, hva synes du nå?

– Jeg mener studieplanen fungerer bra. Den såkalte spirallæringen, dvs. at undervisningen er bygd opp slik at mye spredt kunnskap serveres allerede fra første stund, og så stadig utdypes opp gjennom semestrene, krever en annen tilnærming enn før, både hos studenter og lærere. Man blir ikke ferdig med ting, og det er meningen å lære bort at man nettopp aldri blir ferdig! Man skal lære gjennom hele livet. Jeg har full forståelse for at studentene har glemt mye av anatomien når de kommer i det semesteret der de f.eks. har om beinbrudd. Men det de da skal ha lært, er at nå må de finne frem bøkene, repetere og lære mer. De må ha fått innarbeidet en holdning som gjør at dette skjer helt automatisk!

– En annen av dine svært fastsittende ideer er troen på problembasert læring (PBL). Hva er din erfaring når det gjelder PBL-gruppene og læringen gjennom å løse oppgaver?

– Effekten av denne type undervisning er svært avhengig av kvaliteten på oppgavene og av at både studenter og veiledere skjønner og utnytter metodens muligheter. Der sliter vi litt. Det pågår i øyeblikket et

Per Brodal. Foto Universitetsforlaget

større revisjonsarbeid for å justere og å skifte ut oppgaver på basis av erfaringene til nå. Dette er nødvendig, men jeg tror fortsatt at metoden som sådan er meget god. Vi trenger også å bedre oppfølgingen av veilederne og mer bevisstgjøring av studentene.

– Per Brodal, du fyller ganske snart 60 år og kan ønskes velkommen blant de mer modne. Når du ser tilbake på det du har gjort, hva er du mest fornøyd med?

– Kanskje det jeg har fått gjort som fagperson i direkte kontakt med studenter, det har gitt meg mange gleder. Å få lede et stort endringsprosjekt som «Oslo 96» var også svært meningsfylt og ikke minst utviklende for meg selv. Til sist vil jeg nok ta med læreboken *The central nervous system*, som faktisk representerer en direkte linje tilbake til min fars første lærebok i nevroanatomi fra 1943. Det jeg er mest fornøyd med, er kanskje at boken ifølge mange brukere bidrar til å bygge bro mellom basalfag og klinikk.

Øivind Larsen

oivind.larsen@samfunnsmed.uio.no
 Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
 Universitetet i Oslo
 Postboks 1130 Blindern
 0318 Oslo